The chronicle of the year 693 in Sinaitic Arabic 597

Alexander Hourani

10 April – 19 May 2025

Abbreviations

AbChHeb	abbreviated chronicle of Gregory Bar Hebraeus
CCAG	*Catalogus codicum astrologorum graecorum*
Ch1234	chronicle of the year 1234
Ch693	chronicle of the year 693 = Sin. Ar. 597, pp. 85b-155b
Ch724	chronicle of the year 724
Ch774	chronicle of the year 774 = *chronicon pseudo-Dionysianum*
Ch813	chronicle of the year 813
Ch846	chronicle of the year 846
ChAgap	chronicle of Agapius the Hierapolite
ChHebr	chronicle of Gregory Bar Hebraeus
ChDion	chronicle of Dionysius the Telmahrene
ChElias	chronicle of Elias the Nisibene
ChGeSyn	chronicle of George the syncel
ChIsh	chronicle of Ishu‘dnah the Basrite
ChJac	chronicle of Jacob the Edessene
ChMar	*Chronicon Maroniticum* = SyrChTh
ChMel	*chronique melkite*
ChMich	chronicle of Michael the Patriarch

ChMin	*Chronic Minora*
ChPasc	*chronicon pascale*
ChSeert	chronicle of Seert
ChTh	chronicle of Theophanes
Dioc.	*pseudo-Dioclis fragmenta*, in ChMin III
EcHisHeb	ecclesiastical history of Bar Hebraeus
Exp.	*expositio quomodo*, in ChMin III
SyrChTh	Syriac chronicle of Theophilus the Edessene = ChMAr

References

Index

1. Sinaitic Arabic 597

2. Author

3. Works used in the composition

4. Text of the chronicle

1. Sinaitic Arabic 597:

2. Author:

3. Works used in the composition:

4. Text of the chronicle:

[85b]

بسم اللّه الاب و الابن و الروح القدس .

[ ] تاريخ السنين و الازمنه المسما يونانى خرونيقون و يبتدى من انشا العالم

بمعونه المسيح الاله الذى فوق الكّل نبتدى في هذا التاريخ بشرح الأمور التى كانت فى العالم ، و الابتدا من منشا الخليقه التى خلقها الله .

ان قوم من ابنا الكنيسه عنيو بنسخ كتاب الازمنه و حرصوا على احصا جميع السنين الموجوده فى كتب الانبيا و ابتدوا من ادم و شرح ما يتلوا من السنين ، و يضيفون الى ذلك السنين التى فى النسخ البرانيه ، و المواضع التى ليست احصايها موجوده عن الانبيا ، من السنين الموجوده فى هذه النسخ على الكمال ، و ايضا يتبعون ذلك بشرح امور بعضها موجود فى الانبيا ، و بعضها من اخبار اجتمعت من الكتب البرانيه .

فلطول المده بعد اكمال كتبهم جعلنا نحن [86a] شرح لامور شذت و اضفناها الى القديمات فشرحنا النسخ الاوله و اتبعناها بالذى كان امامنا و على ايامنا ، فمن ذلك ما سمعنا ، و من ذلك من الكتب و من روايات قوم صادقين و بعض علمناه بتحصيل ، عن الذى حدث على ايامنا .

فرتبنا جميع السنين من ادم الى هذه الغايه ، مضاف الى ذلك شرح امور كانت فى اوقات ، و ليس بترتيب تناهى القصص ، بل رسوم الامور مضاف الى ذلك ترتيب و روايات الاخبار التى كانت فى شرح الاخبار التى كانت مظهره تذكره ، وضعناها بالفاظ يسيره ، لتكن معرفتهم موجوده فى الذين يلقونهم .

فنبتدى من ادم ، ابتدا جنسنا الانسان الاول ، ثم ننحدر بهم الى هذه السنه الى هذه السنه .[1]

[230 Adam] ادم ماتى و ثلثين سنه ، و ذلك ايضا للسريان مايه و ثلثين سنه . [86b] كاصحاح الاراميين و ذلك [ ] مايه و ثلثين سنه .

[250 Seth] شيث ماتى و خمسين سنه ، كاصحاح الاراميين مايه و خمسه سنين .

[190 Enos] انوش مايه و تسعين سنه ، و مع الاراميين تسعين سنه .

[170 Cainan] قينان مايه و سبعين سنه و مع الاراميين سبعين سنه .

[165 Mahalalel] مهللايل مايه و خمسه و ستين سنه و عند الاراميين خمسه و ستين سنه .

[162 Jared] يرد مايه و اثنين و ستين سنه ، و هاهنا اتفقا التاريخان ، و عدد السمره اثنين و ستين سنه .

[165 Enoch] حنوخ مايه و خمسه و ستين سنه و عند الاراميين خمسه و ستين سنه .

[187 Mathusala] متوشلح مايه و سبعه و ثمنين سنه ، و هاهنا اتفقا الـ[ ]نين فاما [ ] [87a] //// .

[168 Lamech] لمك مايه و ثمنيه و ستين و عند السامره ثلثه و خمسين سنه .

و عند الاراميين مايه و اثنين و ستين سنه .

[600 Noah] و كان نوح ابن ستمايه سنه و اتاها الطوفان على الارض فى سنه ستمايه من حيوه نوح ، و الثلث نسخ تتفق على ذلك .

[2000 AM] و فى سنه ثلثمايه و اربعه و اربعين لنوح تم الالف الثانى .

---

[1] Margin, right: فى الاصل.

[2262 AM] فمبلغ السنين من ادم الى الطوفان على تفسير السبعين حكيم الذين فسرو الكتب من العبرانى الى اليونانى الفين و مايتين و اثنين و ستين سنه ، و جميع الكتب القديمه تشهد بهذا الحساب و كذلك جميع كنايس المسيح التى فى كلّ موضع ، فاما نسخه الاراميين التى عندنا فالف و ستمايه و سته و خمسين .

[2242 AM] و ايضا فلليونانيين نسخه اخرى تظهر الفين و مايتين [87b] و اثنين و اربعين سنه .

و ايضا فحساب السامره ليس يوافق هاولى ، بل ينقص عن الحساب الاول السبعينى ثلثمايه و ستين ، و يزيد على الارامى ماتين و سته و اربعين سنه ، و جميع سنين الكتاب الف و تسع مايه و سنتين .

فاختلاف هذا اليونانى و الارامى ، فهو فى التوراه فقط ، و كذلك ساير الكتب التى تتلوا التوراه فهى متفقه فى عدد السنين الى الشهر فقط ، لنعلم ان السامره متمسكين بالتوراه فقط ، من ساير الكتب و لم يقبلوا احد من الانبيا ، فلذلك السنين التى بعد ، المرسومه فى مواضع من الانبيا ، ليست مذكوره فى نسخه السامره لانها ليست عندهم .

[100 Sem] ثم انه من بعد الطوفان ، كان شيم بن مايه سنه ، و اولد ارفحشد ، بعد الطوفان بسنتين ، و جميع النسخ اتفقت على ذلك .

[88a]

[135 Arphaxad] ارفخشد مايه و خمسه و ثلثين ، و عند الاراميين خمسه و ثلثين سنه .

[130 Sala] شالخ مايه و ثلثين سنه ، و عند الاراميين ثلثين سنه .

[138 Heber] عابر مايه و ثمنيه و ثلثين سنه ، و عند الاراميين اربعه و ثلثين سنه .

[130 Phalec] فالغ مايه و ثلثين سنه ، و عند الاراميين ثلثين سنه .

[132 Ragau] ارعوا مايه و اثنين و ثلثين سنه ،

[3000 AM] و فى سنه اربعه و سبعين لارعو تم الالف الثالث ،

و عند الاراميين اثنين و ثلثين سنه .

[130 Serug] سروغ مايه و ثلثين سنه ، و فى الارامى ثلثين سنه .

[68 Nachor] ناخور ثمنيه و ستين سنه ، و فى الارامى تسعه و عشرين سنه .

[75 Tarah] تارح خمسه و سبعين سنه .

[75 Abraham] و كان ابرهيم ابن خمسه و سبعين سنه حين [88b] //// على نقل //// السريانى //// ثلثمايه و اربعه و ثمنين .

[ ] خمسه و عشرين سنه لسكنا ابرهيم بارض كنعان ولد اسحق و فى ملك [ ] اول ملوك الاثوريين ، و اسمه بالس .

[60 Isaac] و اسحق بن ستين سنه اولد يعقوب .

[89 Jacob] و يعقوب ابن تسعه و ثمنين سنه اولد لاوى .

[45 Levi] و لاوى ابن خمسه و اربعين سنه اولد قهث .

[41 Levi] و فى سنه احد و اربعين للاوى دخل يعقوب الى مصر ، و اولاده و كلّ من له ، و كان عددهم سبعين نفس ، على ما تظهر التوراه التى مع السريانيين ، فاما على نسخه اليونانيين و كلمه [89a] ستافانوس التى فى بركسس الرسل //// الخلف ان توراه السريا//// و يوسف و ابنيه اللذان [ ] و يكون عددهم سبعين نفساً و اما توراه اليونانيين فانها [ ] يوسف و كانوا خمسه ، لانهم ايضا احصوا فى القبايل و على ذلك يتفق قول النسختين [ ] فامّا توراه الاراميين فانها تحصى يعقوب و ابنايه و ابنا الابنا ، و ليس تعد ابنا افرام و منسا و اما التى لليونانيين فتحصيهم فى قبايل بنى يعقوب .

و من بعد اربع سنين لدخول يعقوب الى مصر اولد لاوى لقاهت على هذا الاحصا ، لكن روايه الكتاب[2] تظهر ان ثلث ابنا لاوى دخلوا معه الى مصر .

[61 Cahath] قاهث ابن احد و ستين اولد عمرم ،

[70 Amram] عمرم ابن سبعين سنه اولد موسى ،

[80 Moses] و فى سنه ثمنين لموسى خرجوا بنى اسرايل من ارض مصر ، من بعد اربع مايه [89b] //// فلتعلم ان نسلك سيكونوا //////// [اربع مايه] و ثلثين سنه ، و هذه التى هى على هذه ، فجميع النسخ [ ] يظهرون ، و يشهد بذلك بولس فيقول ، ان الوعد الذى تحقق من الله بالمسيح ، الناموس الذى كان من بعد اربع مايه و ثلثين سنه ، ليس يمكن ان يبطل الوعد ، و هذا الوعد الذى وعد به ابرهيم حين خرج من حران و اتا فسكن بكنعان ، و قيل له ان نسلك تبارك جميع القبايل ، [و] انى اعطى نسلك هذه الارض .

و اخرين يقولون انه منذ وقت قرب ابرهيم القربان الثور ، و العنز ، و الشفنين ، و فرخ الحمام ، يبتدون يحصون هذه الاربع مايه و ثلثين سنه ، فعند ذلك [90a] //////// و من هاهنا [ ] الذين يقولون انه من حينيذ و الى الخروج من مصر تكمل السنين التى قال بولس .

[85 Abraham] و [ ] سنه خمسه و ثمنين لابرهيم او بعد تلك السنه ولد له اسمعيل من هاجر ، فالذين يقولون هكذا ، فليس يحسبون سنين لاوى و لا التى لبنيه ، لانها ليست موجوده فى الكتاب .

من بعد خروج بنى اسراييل من ارض مصر دبّرهم موسى اربعين سنه .

---

[2] الكتاب written on left margin.

يشوع بن نون خمسه و عشرين سنه ، و الشيوخ من بعده دبروا الشعب و ليس [   ] دبرهم فى [

] السنين .

لكن افرقنس احد النساخ القدما حد[ ] تدبيرهم [90b] ثلثين سنه .

كوشن الفاجر استعبد الشعب ثمان سنين ، عنثايل ، خمسين سنه ، على حساب اليونانيين ، فاما على كتاب العبرانيين و الاراميين اربعين سنه .

عجلون ضغط اسراييل ثمنيه عشر سنه .

[4000 AM] اهور دبر الشعب ثمنين سنه ، و فى سنه خمسه و عشرين لاهور ، تم الالف الرابع

و فى تلك المده نبت بين اليونانيين جبابره كثيرين ، و اناس صناع النحاس باسما ، لهولى الذين من بعدهم من اجل اسم عتوهم فصنعوا لهم اصناما ، و اتخذوها الهه و الى غايتنا يشرح خبر عدوانهم فى رويات نسخهم ، فروميثيس ، و افمثس ، و اطلس ، و ارغش الذى سمى فنفطس ، و ذكلين ، و ايضا فالطوفان الذى كان على ايامه تذكر نسخ اليونانيين .

نابين ملك حاصور مع سيسرا صاحب جيشه ، تسلط على اسراييل عشرين سنه .

دبورا و بارق ، اربعين سنه ، و على ايامهما [91a] ملكوا المسامين بنى بعل شمين ، من بعد المدينيين بسبعه سنين .

جدعون اربعين ، و على ايامه عرف نيلس و اقيفن ، اللذان كانا يرويا عن غنوموديس و عن فروسس ، و عن ديونوسيوس ، و امفيون ملك فى ثبايس ، و على ليقرغش المسما اله الجبابره ، و عن اقطاون و عن فالوفس .

ابيملك دبر الشعب ثلث سنين .

تولع بن فرعا ثلثه و عشرين سنه .

يايير الجلعادى اثنين و عشرين سنه .

بنى عامون ضغطوا اسراييل ثمنيه عشر سنه .

نفتح الجلعادى ست سنين .

ابيصن حكم فى اسرايل سبع سنين .

الون عشر سنين .

عكرن ثمان سنين .

و الفلشتانيين استعبدوا اربعين سنه و بنيت ايلون .

شمشون عشرين سنه ، و حينيذٍ قصه [91b] دولس و اطرس ، و سوستينس ، و ايضا اروفس ، و موساوس //// بعد ذلك من الزمان //// احصا السنين .

فاما افريقينس [ ] ذكره فانه اظهر ان الشيوخ دبروهم اربعين سنه ، و مكت بغير ملك ثلثين سنه .

حينيذ كانت قصه هرقلس و ارغنطا فى تلك المده .

عالى الكاهن على التفسير السبعينى عشرين سنه ، فاما على حساب العبرانيين فاربعين و فى مده عالى كان يدبر حربه ايلون .

و فى ذلك الزمان ملك اول ملك للغرب ، و كان اسمه الناوس ، و بعد ذلك كان تابوت الرب مع عميناذاب عشرين سنه .

شموايل ثلثين سنه .

شاول اربعين سنه .

[92a] //// جبابره //////// كالذى دل كتاب [ ] الملوك يقول اربع مايه //// السنين التى تسلطت [ ] الاعدا على اسرايل ، [ ] يحصيها ، لكن التى للمدبرين الذين دبروا [ ] يكتب اربع مايه و ثمنين سنه .

فاما بولس الرسول فانه يحصى كل كتاب القضاه و يوافق كتاب الاراميين و قال اربع مايه و خمسين سنه ، جعل عليهم قضاه الى شمويل النبى ، فمبلغ جميع السنين من اخراج موسى الشعب من مصر الى سنه احد عشر لسليمن و فى هذه السنه تشيد بيت الرب الذى بناه سليمن على التفسير السبعينى ، و على نسخ افريقينس سبع مايه [92b] و ست و اربعين سنه .

رحبعم سبعه عشر سنه .

و فى ايام هذا اختلف ملك اسرايل ، و صار ملكين و سمى ملك ذوى افرام ، الذى كان يوربعام ملكه فاما ذوى داود فكان قد بقى لهم سبط واحد مع بقيه بنيامين و اياه كان يدبر [ ] سليمن و انبيا فى اسرايل من ايام شمويل الى ان [ ]لك موجودين معروفين فهاولى ، شمويل ، و غاذ ، و داود ، و فى ايام داود فكانوا يتنبون ، غاذ ، و ناثان ، و اسف اللواى ، و فى ايام سليمن ، فكان يتنبا احيّا النبى الشيلونى .

ملوك اسرايل

فمن بعد وفاه سليمن اشتق ملك الشعب و ملك يوربعم بن نبط على سبط ذوى افرام ، و على بقيه الاسباط اصحابه ، و صنع عجول مسبوكه ، و علم القبايح فى اسرايل ، و تركوا الرب الاههم ، و اتبعوا الهه الامم ، و بنوا مذابح و صواعد فى مدنهم ، و على ايامه كان يتنبا احيا النبى .

[93a]

و ملك يوربعم اثنين و عشرين سنه ، ابنه ناذاب سنتين . بعشا اربعه و عشرين سنه . الا ابنه سنتين . زمرى سبعه ايام . عمرى اثنا عشر سنه .

و فى تلك الايام كان يتنبا فى اسراييل ياهو بن حانان .

ففى السنه السادسه لعمرى اشترى جبل شمرين و بنيت شمرين ، الى السنه الساد[ ] ، كان ملك ذوى افرام راتب فى استقامه ، و كانوا الفرثونين يملكون هنالك سته و خمسين سنه ، الى السنه السادسه لعمرى ، فى اثرها بنيت شمرين و انتقلت مملكه ذوى افرام من الاستوى الى شمرين ، فملك عمرى فى المستوى ست سنين ، و بشمرين ست سنين ، فجميع ما ملك اثنا عشر سنه .

احاب ابنه اثنين و عشرين سنه ، و فى ايام هذا كان يتبنا اليا الذى من تشبى . و ميخا بن يملا ، و انبيا كثيرين ليس تعرف اسماهم فى الكتب .

اخزيا بن سنتين .

[93b]

يو[ ] [ ]شر سنه . و على أيام هذا [ ]ع //// .

ياهو ملك ثم[ ] عشرين سنه .

ياهواحاز [ ] عشر سنه .

يوربعم احد و ار[ب]عين سنه ، و على أيام هذا أيضا كانوا يتنبون فى اسرايل ، هوشع ، و عاموس ، و يونان [ ] .

[ز]كر[يا]ا ملك سته اشهر .

شالوم ثلثين يوم .

منحيم عشر سنين و فى ايام هذا طلع فول ملك اثور على الارض التى لاسراييل اولا ، و منذ ذلك ابتدت الملوك تطرد اسراييل عن ارضه .

بقحيا سنتين .

باقح بن رمليا عشرين سنه ، على الاحصا الارامى ، و على احصا اليونانيين تسع و عشرين سنه ، و فى ملك هذا طلع تغلثفلسر ملك اثور على ارض اسراييل ، و طرد بنى اسراييل الى اثور ، لبنى روبيل [94a] و بنى غاذ الذين كانوا سكان فى شرقى غاذ الاردن و سبط نفثالى الذى فى الجبل و [ ] الى اثور .

هوشع تسع سنين [و] الى هذا طلع سلمنعسر ملك اثور ، و [ ] على شمرين ثلث سنين ، و اخذها ، و فى السنه التاسعه لهوشع كبست شمرين ، و بطل ملك ذوى افرام ، و فى تلك السنه ، من بعد ماتى و تسعه و ثلثين سنه منذ ملك على ذوى افرام ملك لم يكن من آل داود ، سبا اثور بنى اسرايل حينيذ و مضا بهم الى اثور ، و اسكن فى ارضهم قبايل غريبه بشمرين و فى ساير قراها ، و هم الذين يدعون الى هذه الغايه سمره .

ملك ذوى يهوذا

فمن بعد سليمن ملك باورشلم على ذوى يهوذا ، رجبعم ابنه ، سبعه عشر سنه ، و فى السنه الخامسه لملكه طلع شيشق ملك [94b] ملك مصر الى اورشلم و اخذ خزانه بيت الرّب و المحجر التى صنع سليمن من ذهب .

و كان يتنبا على ايام رجبعم فى يهوذا اشمعيا النبى .

ابيّا ملك ثلث سنين .

اسا احد و اربعين سنه ، و على ايام هذا كان يتنبا عوزيا بن عازور و حانن .

يهوشافاط خمسه و عشرين سنه ، و على ايامه كان يتنبا خزايل و لعازر .

يورم ثمان سنين .

اخزيا سنه واحده .

عثليا ست سنين

يواش اربعين سنه ، و على ايام تنبا زكريا بن نوياذع الكاهن ، و رجم بامر الملك .

اموصيا تسع و عشرين سنه .

عوزيا اثنين و خمسين سنه ، و كان على ايامه اشعيا النبى .

[95a]

يوثام سته عشر سنه .

احاز ست عشر سنه ، و فى احد عشر لاحاز ابتدا الخلف الاول بين اليونانيين .

فمبلغ جميع السنين من ادم الى سنه احد عشر لاحاز التى فيها كانت الفتنه الاولى ، جمله ذلك اربعه الف و سبع مايه و ثلثين ، على رسم الحساب المقدم ، و على ايام احاز كان عاذوا النبى .

و بعد احاز ملك حزقيا ابنه تسعه و عشرين سنه ، و فى السنه السادسه من ملكه كبست شمرين من ملك اثور ، و انتزع الملك من ذوى افرام ، و انلشفوا الى اثور فى السنه السادسه لحزقيا ، و بقى ملك ال داود الذى كانوا الداوديين يدبرونه ، و فى تلك المده كان يتنبا اشعيا بن اموص ، و ميخا بن مرشيا .

و من بعد حزقيا ملك منشا ابنه خمسه و خمسين سنه .

[95b]

امون //////// يوياقيم ابنه ، و ك[بـ]ـس الشعب من فرعون بالهد[ ] فى [ ] السنه الثالثه ليوياقيم ملك [ ] الاثوريين و ملك بختنصر ببابل على ملك الكلدانيين ، و فى السنه الاوله من ملكه طلع على اورشلم و اسلمها الربّ بيديه ، و اخذ الات بيت الربّ ، و اخذ دانيال و اصحابه [و] انطلق بهم الى بابل .

و ملك يوياقيم احد عشر سنه .

و من بعده ملك ابنه يوخانيا ثلثه اشهر ، فارسل اليه ملك بابل و اتا به الى بابل مع امه . و ملّك ملك [96a] بابل لصدقيا []ورشلم و فى السنه [ ] فى الشهر التاسع ، ////يه و راد عليها اصنا[ف] القتال /////// شعب يهوذا الى بابل [ ] اسرايل من ارضه و ا[ ]يهم .

[ ] القتال باورشلم ، كان يتنبا ارميا [ ] الذى قتله يوياقيم الملك [ ] كان دانيال و حزقيال ، و هذين كانا يتنبيا فى اوان الحرب ، عشرين سنه ، الذى كان بختنصر به قد استعبد اورشلم .

فمن السنه الرابعه ليوياقيم ، و هى السنه الاوله لبختنصر و فيها طلع الى اورشلم اولا ، الى سنه احد عشر لصدقيا ، استعبد ملك بابل بنى يهوذا و سكان اورشلم ، و ايضا فى سنه احد عشر لصدقيا [96b] فى الشهر الخامس كبس اورشلم بختنصر ملك بابل و خر[ب] [ ] و سبيـ[ـهـ]ـا الى بابل [ ] و سبى يهوذا فى [ ] استعبدوا ببابل سبعين [ ] سبى شمرين التى كان بها ملك افرام ، مايه و ثلثه و ثلثين سنه و سته اشهر .

يجتمع سا[ ] ذوى يهوذا منذ وقت اشتقاق [ ] جهتين الى خراب اورشلم ثلثمايه و ثلثه و تسعين سنه .

و حينيذ خراب اورشلم ، و تبطيل ملك ال داود و استعبدوا ببابل سبعين سنه .

فجميع السنين ، من ادم الى تمام السبعين سنه ببابل اربعه الف و تسع مايه و سته و اربعين سنه ، و من خراب ايلون الى سنه احد عشر لاحاز التى فيها كانت فتنه اليونانيين الاوله ، فجميع السنين التى فى الوسط اربعه مايه و ثمنيه [97a] و ثلثين //// اورشلم ، فمبلغ السنين ماتى و سته عشر سنه ، الى ذلك //// منها .

فمن بعد [ ] سنين فلذلك [ ] سنين ، بل كانت هواجس كثيره مختلفه [ ] امر السنين التى بعد عوده السبى ، لانه ليس تاريخ موجود يحدد السنين ، فاللاتى ظهرن بالصدق و قبلن من كثيرين فلتبرهن من ملوك الفرس .

فمن بعد ان تم لخراب اورشلم سبعين سنه ، و قبل كورش الفارسى ملك البابليين امر [ ] الشى من بابل ، و بنيت اورشلم و هيكل الربّ الذى كان احرق جدد .

و فى اول سنه لملك كورش ، ابتدى بنيان هيكل [97b] الربّ التى باورشلم ، و حينيذ انتصبوا فلاسفه [ ]ين اليونانيين .

[و ملك] كورش احد و ثلثين سنه ، و فثغورس الفيلسوف سمى ، و ايضا انجيسغرس هو ايضا سمى .

قمبوسس ثمان سنين .

المجوس سبعه اشهر .

[دريوش بن] [بـ]شتسف ست و ثلثين سنه .

و فى سنه خمسه عشر من سنينه تم الالف الخامس . **[5000 AM]**

[6 Darius] و فى السنه السادسه لدريوش ، زربابيل و يشوع الكاهن المعظم بن يوزاذق ، تمما بنيان الهيكل و كان حغى و زكريا .

ارطحششث بن ذريوس عشرين سنه .

ذوى ذيغنس الفيلسوف فى ذلك الاوان سميوا .

و ارطحششث قاتل الاثانيين و احرق اثنس مدينتهم .

ارطن سبع اشهر

ارطحششت الطويل اليدين احد و اربعين سنه ، و على ايامه طلع عزرا الناسخ ، و كان يلقن الشعب [98a] الناموس و جدد كتب الانبيا التى كانت احترقت و هلكت فى السبى ،

[20 Artaxerxes] و فى سنه عشرين من سنينه طلع نحميا الذى كان ايضا شرابى ارطحششت [الملك] ، و ارسله ربنا خربه اورشلم ، و نصب مهدومها ، لتتم الكلمه التى قيلت لدانيال ، لتعلم و تفهم من خروج الكلمه ، المعاوده و بنيان اورشلم اسواقها و قصورها .

فمنذ ذلك الو[قت من] سنه عشرين لارطحششت ، ابتدا افركينس يحصى الاسبوعات المكتوبه فى دانيال ، فاقام نحميا باورشليم اثنا عشر سنه ، و فى تلك الايام ، سفوقليس ، و هرقليتيس و انكسيغرس الفلاسفه ، و هرديطس ، و مليسس سميوا ، و اورفيدس الذى كان ابتدا الفتنه ، و و فروطوغورس ، و ايسقرتيس المقاومين الذين منهم الخلاف ، فنريوس الذى كان منه ابتدا المنحوتات .

تيطس سمى القارى فى الميلاد .

دنيكرس ابن تيطس عرف .

هوفكرتس المتطبب و هو ايضا عرف .

[98b]

//////// الضلاله سميا .

//////// و سقـ[ ]س الفيلسوف مات ، و كسيفون و فلطون الفيلسوفين سميّا .

سوقرتيس مات .

اكسخونوس و اريسطفنس و سيمينوس و كيرس الفلاسفه سميوا .

ارسططليس و ايسوقرتيس الفيلسوفين فى تلك الايام عرفا .

ارطحششث الاسود خمسه و عشرين سنه ، [99a] //////// ماتى و ثلثين [   ]

ملوك [   ] عشر لملك الملوك المقدونيين ملك الاسكندر [   ] فى الده ، و حينيذ قاتل الفرس ، و اخذ ملكهم ، و ملك الاسكندر اثنا عشر سنه و مات فى اولمفيا .

و من بعده تولوا عبيده امر الملك ، الذين كان الاسكندر قد قسم فيما بينهم ملكه فى حيوته ، فبعد موته اخذ كل واحد منهم ناحيه اقطاعه ، و هم القرون الذى راى دانيال ، فلما كبر انكسر قرن الصعور الاكبر ، و ظهر من تحته اربعه [99b] //////// عشره قرون [   ] المنظر قيل ان العشره [القـ]ـرون من ملك واحد ، يجلس عشره ملوك ، اخر يجلس من بعدهم ، فيدل ثلثه ملوك هذا تمامه ، عن القرن الصغير ، الذى قال انه طلع ، و ثلثه من تلك العشره قرون تساقطوا قدامها .

فالملوك ذوى انطيوخس الذين كانوا يملكون بسوريه ، اخذوا قلقيه و اسّيه .

و كانوا فى احيان يصولون على ملوك مصر فى القتال .

و كذلك كلّ واحد من هاولى [100a] الملوك ////////

بطليمـ[   ] .

و على ايام[ ] العبرانيين .

الع[زيز] ، و على ايامه يشوع المسما ابن اسيرا ، [ ] الفاخره .

العزيز فيليبطر احد و عشرين سنه .

العزيز ابيفانيوس اثنين و عشرين سنه .

العزيز فيلميطور اربعه و ثلثين سنه ، و على ابتدت كتب المقيبين .

العزيز اورغطس تسعه و عشرين سنه .

العزيز سوطر خمسه عشر سنه .

العزيز الكسندروس ثلثه عشر سنه .

[100b]

العزيز فيليبس ثمان سنين .

[العزيز] ديونيسيوس ثلثين سنه .

و على ايامه بومفيس صاحب جيش الروم ، كبس اورشلم ، و استعبد اليهود جبرا تحت يد الروم .

قلبطرا اثنين و عشرين سنه .

[فهذه] اوغسطس ملك الروم قتلها لما قاتل مصر و كبسها و بطل ملك البطلميين فى السنه الرابعه عشر لملكه ، مبلغ جميع السنين التى للبطولميين ماتى و اربعه و ثمنين سنه .

ملوك اسيا

[31 Ptolemy] في سنه احد و ثلثين لبطليموس بن لوغس ملك باسيا سلوقس نقطور اثنين و ثلثين سنه ،

[1024 Sel.] و هذا الذى ابتدع احصا اليونانيين الذى يحسب اليوم ، الف و اربعه و عشرين ، و ابتدا ان يعد سنه واحده ، فى السنه الاوله من ملكه من بعد موت الاسكندر نحو ثلثين سنه .

[101a]

فاما نساخ اخرين فانهم يضعون ثلث عشر سنه ، فيكون بعد وفاه الاسكندر الى ابتدا ذلك سلوقوس [3].

و ايضا اخرين يقولون انهن ست عشر سنه ، من نسخ ذيوسيفس .

و ايضا من كتاب المقبيين نحو ثلثين سنه ، و نحن تلقنا الموجودات هنالك على ما قد رسمنا هاهنا .

من بعده ملك انطيخوس سوطر تسعه عشر سنه . صح

انطيخس الذى سمى اله خمسه عشر سنه ، و على ايامه عصوا الفرس ، على اليونانيين ، الذين كانوا قد اطاعوا منذ اوقات الاسكندر الى ذلك الوقت ،

[133 Olym.] و فى وقت ملك هذا انطيخس ، ضبطوا الفرس ايضا ملك انفسهم باولمفيا التى للمايه و ثلثه و ثلثين ، فكان الذى بعد طاعه الفرس ، هو الذ[ى كـ]ـان فى الاول ثبّت ضبطهم ، ارشخ الذى كان من عشيره ذوى ارطحششت القدما ، و هو ايضا عاد فصار اول ملك هنالك و باسمه [101b] يسما ملك ///////

عساكره [ ]

و اخذوا منه اموالا [ ]

عظيماً ، فى كل سنه [ ]

---

[3] قس written above قوس.

ملك اليونانيين تحت [ ]

و انطيخس هذا اكثر [ ]

و نبوه دانيال التى [ ]

و الملك القبلى ، تمت [ ]

[102a]

////////

[ ] يهوذا المقبى و اخيه

[ ]ين .

[ ] تسع سنين .

[سـ]بعه سنين .

[ ] سنين و نزل الى امد

[ ]ك .

[ ] تسع سنين و هو ايضا

[ ]يه الاوثان قتل بالمكر .

[102b]

ذيمـ[ط]ـريوس ثلث سنين .

انطيخس اغريفس اثنا عشر سنه .

انطيخس كيزيكيا شهر واحد .

فيلبيس سنين .

[178 Olym.] ثم اتوا الروم الى انطاكيه و قاتلوها و قهروا الروم انطاكيه ، و اخذ السلطان من سوريه ، و بطلوا ملوك اسيا ، و اطاع ملكهم الروم فى اولمفيا التى للمايه و ثمنيه و سبعين ، فمبلغ جميع سنين ملوك اسيا الذين كانوا يملكون بانطاكيه ماتى و ست عشر سنه من سلقس نقطور الى ان كبسوا الروم انطاكيه .

مدبرين اليهود

فبعد طلوع بنوا اسرايل من بابل ضبط السلطان عليهم الكاهن الاول يشوع بن يوزذق مع زربابيل كبير يهوذا ، و بعدهم يوياقيم بن يشوع ، اليشع ابن يواقيم ، يهوذا بن يشوع ، يوحنا بن يوذا ، اذيوس بن يوحنا ، و على ايام هذا كان الاسكندر [103a] بن فيلبس المقذونى ملك اليونانيين فى مدينه الاسكندريه ، و اتا فسجد لله باورشلم ، و هو صفور المعزى الذى راى دانيال .

بعد ذلك يونيوس بن يذوا ، لعازر الذى على ايامه فسرت الكتب من السبعين حكيم اليهود ، على يدى بطليموس ملك المصريين .

من بعده حونيا بن شمعون اخى العازر ، هذا دخل الى مصر الى بطليموس ملك مصر ، و اخذ منه موضعا بنا فيه موضعا للصلوه ، شبه الذى باورشلم ، و كان يكمل فيه جميع رسوم الناموس ، القرابين و الذبايح و الخدمه على عاده اليهود ، و هذا الهيكل بين الامم ابتدا بنى للرب بارض مصر ، و عطل هذا الهيكل على زمن اورشلم ، من اسبيسيس و تيطس ابنه جدده .

و ايضا سمعون الذى كان على ايام براسيرا عرف و ايضا اخر حونيا .

فعلى ايام هذا فى سنه مايه و سبعه و ثلثين لملك

[103b-104a][4]

[104b]

////////

و انطلق به الى روميه و هو ماسور [ ]

[ ] مع [ ]

[ ] الكبير ، و منذ ذلك اطاعت [ ]

[ ] الروم ، منذ وقت اورشلم [ ]

و ارمينيه الكبرى ، و اربيا ، [ ]

بلدان اخر اطاعوا الروم فى تلك المده [ ]

فدبر هرقنوس رياسه اليهود [ ]

سنه ، ثم سبوه الفرثويين ، فلما [ ]

السبى قتله هروذس .

و ايضا فابن ارسطبولس اخى هرقن[ ]

[105a]

[ ] اورشلم فهرب

[4] 103b-104a are attached to each other.

[ ] و ستره سورس

[ ] ذلك الوقت []طلت

[ ] اليهود

[ ] اورشلم

[ ] اورشلم

[ ] و دبر الملك

[ ] و ابنايه .

[ ] سميساط

[ ] و ايضا الفراتيين الذين كانوا

[ ] الفرات ، قاتلوهم قتال كثير

[ ]لهم للروم ، اخر ذلك قهروا و

[ ] .

[ ] الرها ، صاروا تحت يد الروم

[ ]ه خمسمايه و اربعه و عشرين

[ ]بهم ملك و هم طايعين

[ ]ه .

[105b-108a][5]

[108b]

[42 Augustus] و هـ[ـو] ايضا سنه اثنين و اربعين لاغسطس الملك ، السنه الاوله من موافقه مايه و خمسه و تسعين .

فملك اغسطس ست و خمسين سنه و سته اشهر .

و من بعده طباريوس اثنين و عشرين سنه و سته اشهر .

[12 Tiberius] و فى سنه اثنا عشر لملكه ، ارسل بيلاطس والى و مدبر على بلد ايهوذ .

[19 Tiberius] و فى سنه تسعه عشر لملك طباريوس الم المسيح فى السنه الاوله من اتفاق ماتى و ثلثه فمبلغ جميع السنين من الطلوع من بابل الى سنه تسعه عشر لطباريوس و هى سنه ثلثمايه و اثنين و اربعين و فيها الم المسيح ، ستمايه و ثمان سنين .

غايوس ثلث سنين و ثمنيه اشهر .

قلوذيوس ثلث عشر سنه و ثمنيه اشهر .

نارون ثلث عشر سنه ، و على ايام نارون ، كان عصيان اليهود باورشلم ،

[8 Nero] و فى السنه الثامنه [109a] لملكه ، من بعد مرقس الانجيلى الذى كان مدبر فى كنيسه الاسكندريه ، فانتصب من بعده اسقف اول هنالك كان اسمه انينس .

فنارون اضطهد النصارى على ايامه و قتل بطرس و بولس بروميه .

فصار اسقف اول من بعد الرسل ، بكنيسه روميه كان اسمه لينس .

[5] 105b-108a are attached to each other.

و كان ايضا مدبر بكنيسه اورشلم و اسقف اول ، يعقوب اخى ربنا .

و من بعده سمعان بن قليوبا تولا التدبير و كان ابن اخى يوسف المسما اب لربنا .

و ايضا بكنيسه انطاكيه اول اسقف كان من بعد الرسل ، اهوذيوس .

ثم ان نارون هرب من ملكه ، لخوفه من الفتن التى اضطربت عليه ، و قتل نفسه ، و الذى ملك ثلث عشر سنه .

ففى ذلك الزمان حدث اضطراب عظيم لاحوال

[109b-110a][6]

[110b]

للملك فى مشهد الاعتراف كلل .

[ ] ذلك شمعون بن قليوبا اسقف اورشلم فى ذلك الوقت ايضا كلل باكليل الشهاده

الى تلك المده كانت الكنيسه تسما العذرى من القدما ، لانه الى تلك الغايه لم يكن جرى فيها خبال من التلقينات الغريبه .

فمنذ ذلك ابتدا يظهر فيها مخدرس الذى كان تلميذ سيمن ، فنصب الطغيان من بعد معلمه ، و قورنثس الذى كان يقول ان ملك الله يمكث على الارض الف سنه يرى جسدانى .

و ايضا تعليم الابيونيين الذين من مريم يعطون المسيح الابتدا .

[6] 109b-110a are attached to each other.

فترينس نصب الاذا على المسيحيين و شهدا كثيرين استشهدوا ، و لكثره القتل كان امن على النصارى فى تدبير رييس واحد ، فانه شفع الى الملك و اخبره بكثره الشعب الذى قد هلك بذلك الاذا

فحل باليهود حينيذ عطب عظيم بسبب العصيان [111a] الذى اظهروا للروم .

بعده هدرينس احد و عشرين سنه ،

[18 Hadrian] [ ] السنه الثامنه عشر لملكه ، اجتمعوا ايضا اليهود فى مدينه واحده ، و اتفقوا على ان يعصون ، فارسل اليهم من الملك صاحب جيش فاباد اكثرهم و باقيهم [ ]تت من ذلك الملك .

و رسم هذرينس الملك رسما و امر الا يدخلون اليهود الى اورشلم ، الى حينيذ كانت كنيسه اورشلم تدبر بعبرانيين مومنين ، و خمسه عشر اسقف من الختانه خدموا فى الكنيسه التى هنالك فى سنه ثمان عشر لهذرينوس ، فعند ذلك انتصب اسقف اول باورشلم من الامم اسمه مرقس

ففى ذلك الزمان انتصب مرقيون الذى من سيمون كان ابتدا مخالفته ، و جسر فقال ان الذى خاطب موسى و الانبيا لم يكن ابى يسوع و هذه الفتنه انتصبت على يده

و ايضا اولنتينيوس رييس الخلف فى ذلك الزمن

[111b-112a][7]

[112b]

//// بروطونيخس سنه اشه[ر] //////// تلك المده فيما بين الاساقفه [ ] الروم و البلدان الغربيه منهم فانهم كانوا يتعمدون ان يكملون فى يوم الاحد [ ] .

[7] 111b-112a are attached to each other.

و اما بلد اسّيا فاى يوم كان يتفق من السبه الرابعه عشر ، فانهم كانوا يجعلون فيه عيد الخلاص ، فلهذا السبب اجتمع اساقفه كثيرين فى بلدان المشرق و المغرب و اتفقوا على تحديد واحد ، و [ ] فى [113a] كتبهم اساقفه الروم ، //////// .

فمن بعد قوميذس جلس على ملك الروم ساوروس ثمنيه عشر سنه .

فاشتد الاذا على الكنايس ، [ ] ايام ملكه اورجينس فى تعليم الكتب الالهيه .

[ ] قرقلس سبع سنين ، ففى اول سنه من ملكه رتب اورجينس فصول كتب الكنيسه .

[113b-114a][8]

[114b]

[ ] دايمه .

فيلييس سبع سنين ، و عن هذا تقول كلمه النصارى انه لم يزل .

ذ[ي]كاوس سنه واحده ، و هو يقظ الاذا على الكنايس لعداوته لفيلييس الملك الذى كان قبله .

ففى ذلك الزمن ظهرت مقاومات مختلفه ، على ايام اورجينس فى تعليم الكتب الالهيه عظم الحرص ، و الذين كانوا يجحدون توبه الخطاه نفيوا و حينيذ ظهروا .

حينيذ كان بوريلوس اسقف بصرا ، سبب الاختلاف و هذا كان قوله ان الكلمه لم تلبس جسدا ، لكن من الهوت الاب حل فيه ، و كالذى من ولوده مريم ، و لم يكن يستجيب هاهنا ان الابن مع الاب .

فمضا للاساقفه معه جدل عظيم بهذا السبب و ايضا اورجينس ضرع اليه ان يجحد هذا التعليم ، لانه مضاد حق الكنيسه ، فاطاع بوريلوس [115a] و جحد التعليم الذى كان ابتدع ، لانه كان [ ] الحق .

---

[8] 113b-114a are attached to each other.

و ايضا بارمينيه حدث خلف و انتصبت هنالك قوم يقولون ، ان النفس تدفن مع الجسد و تبيد بالموت ، فمضا اورجينس الى ذلك البلد و شفاه بتعليمه من هذا العيب الذى كان قد اضطرم فيه .

و ايضا فى ذلك الوقت كان ابتدا التوحد بمصر و ديره القديسين المتبررين و الذين كانوا اظهروا هذه المساكن و ابتدوا بها ، فهم بولس القديس الذى من تبايس ، و انطونيوس المذهل ، هذين اللذان بهما []اروا كثيرين و ماحكوا .

فمن بعد ذيكاوس ، ملك على الروم ملك كان اسمه غاليوس لوسيس ، و ظهر ايضا انه من مضطهدى النصارى ، و ملك ثلث سنين ، ولرينس و غالينس ابنه خمسه عشر سنه ، و نصب ولرينس على النصارى الاذا و استضامهم جدا .

و فى السنه السادسه لملكه قاتل الفرس ، و نكبت [6 Valerian]

[115b-118a][9]

[118b]

ثمنيه عشر للزكى قسطنطين .

و فيها ظهر مضاد اسمه مرتينس و سريع قتل من بعد ثلثه اشهر ، و احاز جميع ملك الروم قسطنطين الفاخر ، هو و ابنايه ، و فعل مع النصارى سلم عظيم ، و اكرم الكنايس ،

و فى سنه عشرين لملكه جمع جمع ثلثمايه و ثمنيه عشر اسقف منجل اريوس السفيه الذى ظهر فى ذلك الزمن ، و من اجل يوم عيد الفسح ، لانه كان الى ذلك الوقت يخدم باختلاف فى الكنايس على ما قدمنا ذكره . [20 Constantine]

---

[9] 115b-118a are attached to each other.

فلما اجتمعوا اوليك الاساقفه القديسين احرموا و اسقطوا ذلك السفيه ، و الى اتفاق و صحه ذلك العيد جمعوا ساير الكنايس اللاتى فيهن اشتقاق قديم ، و فى سنه عشرين لملكه تمت موافقه الكنايس ، هذه الكامله فى ساير العالم ، و انتشر حقّ معرفه الامانه ، فى الامم القصيه [119a] و فى مشاهد كثيره امام ارينو نصح .

و فى الشرق ايضا ، المغبوط افرام كان يمدح بتعليم اللسان السريانى ، و فى نصيبين كان فى ذلك الزمن ، و ايضاً اوسابيس الحمصى فى المعلّمين كان يحسب فى تلك المده .

[651 Sel.] و ايضا فى ذلك الزمن فى ملك قسطنتس كان اذا عظيم صعب بارض الفرس على النصارى و شهدا كثير و مبرزين ظهروا فى ذلك البلد و ابتدا الاذا من سنه احد و ثلثين لشابور ملك الفرس ، و هى سنه ستمايه و احد و خمسين من احصا اليونانيين ، و لملك الفرس مايه و سبعه عشر كانت تحصا ، و تطاولت مده الاذا اربعين سنه ، الى ان مات شابور الذى ملك سبعين سنه .

و مع هذه الشدايد التى كانت تفعل ، كانت النصرانيه تنموا ، و مع ذلك فمسرات الكنيسه كانت مقبله ، و افعال الامانه فكانت

[119b-120a][10]

[120b]

فكانت جميع مده ملكه ، ضنك عظيم [ ]تلفه ، و جوع شديد ، حتى ان [ ] كانوا يذبحون حولها ذبايح الاوثان نشفت .

[10] 119b-120a are attached to each other.

[674 Sel.] و فيما يوليانوس في القتال مع الفرس و اليهود حراص على بنيان اورشلم ، فاذا زلزله عظيمه كبيره ، و مدن كثيره و قرى في جميع بلد فلسطين و [ ] تخسفت العين الحاره التى فـ[ى] حدر ثلـ[ ] ايام [ ] الدم بدل الما ، و كانت هذه الزلزله فى سنه ستمايه و اربعه و سبعين فى سته عشر من[11] ايار فى يوم الاثنين .

[674 Sel.] ثم فى الشهر الذى يتلوه و هو حزيران فى سته و عشرين منه ، قتل يوليانس المنافق .

و ايلاريس الرومى الذى كان اسقف فقطيون المدينه ، و كان فى ذلك الزمن مشتهر بتعليم جهه الحق ، و كثير نسخ مناقضه للخلف ، و ثبت الحق باللسان الرومى ، [121a] و ايضا فى ازمنه الفاخر قسطنطين كذلك ايضاً فى ملك الفرس الى وقار عظيم كا[ ]سه و المضلين كثيره [ ] ظهروا هنا[ ]زمن كانوا يسمون بالتعليم و الفضل فى تدابير الكنايس فى تلك الايام .

الاسكندر اسقف الاسكندريه العظمى .

و اوسطاثيوس اسقف انطاكيه سوريه .

و اوسابيوس اسقف قيساريه فلسطين .

و يعقوب المذهل الذى كان بين التخوم [ ]صيبين اسقف و فى الملك ايضا المغبوط باخوميوس ظهر بمصر ، الذى كان قديماً فى ماوا البريه ، و من النظر الالهى الذى كان له ، وضع ديره كثيره فى بلد الامن ، و اعمار كثيره لجمع اخوه كثيره ، ليس لرجال فقط ، بل و لنسوه ، انتصبن بسبب الحرص المسماين الراشدين ، و هذا التدبير الذى لهذا الماوا ، فمن ذلك الوقت ابتدا ، على ايام حيوه المغبوط انطونيس ، و فى ماوا

[121b-123a][12]

[123b]

---

[11] من above فى

[12] 121b-123a are attached to each other.

و كذلك من اجل المسمّا من بولس شعاع ، كشعاع النار المعاينه و انه ليس هو فى اقنوم منه و عليه ، كذلك فوتينس كـ[ـا]ن يحسبه المسيح ، المسما الكلمه و لمع الاب ، دايما عرف اقنومه بانه صار انسان فقط ، و كان يحدّ له ابتدا من مولده من مريم .

[و] كان ايضا يحرم انه يكن لملكه نهايه فى العالم العنيد ، اذا اطاع كل شى الاب الله على يده ، فهذه اقاويل فوتينس ، و تسما مخالفته باسم [ ]يلس معلّمه .

فحدث ايضا على ايام قسطنتيس خبال عظيم فى الكنايس و حزن للاساقفه منجل تلك الكلمه التى فى الامانه ابن ذات ، و ذلك من المجمع المقدس الذى رتبت الثلثمايه و ثمنيه عشر و اساقفه كثيرين نفا من كنايسهم منجل ذلك .

ففى تلك الازمنه ، بكلمه التعليم كان معروف اثناسيوس اسقف الاسكندريه [124a] و كيرللس المعدود فى المعلّمين المعروفين فى ذلك الزمان .

و ملك يوليانس سنه واحده و عشره اشهر ، ثم ملك من بعده يوبنيانس فى ارض الـ[ـفـ]ـرس من الجيش التى كانت هنالك ، و صنع المسالمه ، و اصرف الحرب الذى كان فيما بين الدولتين ، و اعطا مدينه نصيبين عوض من الروم الذين كانوا كالاسارى فى شده عظيمه بارض الفرس ، و منذ ذلك الوقت صارت نصيبين فى البلدان المقاربه لها من احازه الفرس ، و انما لتكن [ ] الايه ، توبيخ دايم لحنيفيه يوليانوس و لتذكار دايم لعجز رايه .

فلمّا ملك يوبنيانس ، ابتدا باظهار الحرص على امن الكنايس ، و قرب امن البشاشه ان ينبسط على كل احد ، لولا انه اختطف سرعه بالموت من تدبير الافعال ، كاشباهها ، لانه لم يكن ان الوقت لفحص ذوى الحقّ و توبيخ

[124b-127a][13]

[127b]

هياكل الاوثان التى فى كل موضع ، فجرى الامر على ذلك ، و هياكل كثيره للاوثان هدمت .

ففى تلك الازمنه ملك ثاوذوسيوس[14] كانت شامخه مدحه دير الوحدانيه فى البريه و الامن ، بسابق ايات كثيره و قوات شفاات عظيمه .

و ايضا بسابق معرفه براهين النبوه ، و بساير مواهب الروح ، و كانوا يفرطوا فى المبارزه الكثيرين الذين فى مساكن الديره مقيمين .

فقوم من القديسين الذين بمصر الذين بروح النبوه كانت انفسهم تضى ، سبقوا و كشفوا عن اخراب هياكل الاوثان الذى فعل فى ذلك الحين ، و عجايب البر و البحر ، و سبقوا و قالوا ان العقاب قد خرج من بين يدى الله ، على ساير هياكل الاوثان ان تخرب التى عملت فى ذلك الزمن .

و ايضا عن هبطه الفجار الذين قاتلهم [128a] ثاوذوسيوس الملك ، سبقوا فاوضحوا بما سيكون .

[703 Sel.] و ايضا من بعد مكسيمانوس ظهر حاسد اخر اسمه اوجينيس ، و قتل لولنتينانس الملك فى سنه سبع مايه و ثلث و احاز ملكه ، و جمله ما ملك ولنتينانس مع اخيه و من بعده خمسه عشر سنه ، و مضا ثاوذوسيوس الملك نحو اوجينيس لقتاله ، و بامانه و بتضرع استجاب الى المعونه ، و بقتال عظيم قهر ذلك العاتى و قتله .

و فى ذلك الزمن ثاوذوسيوس و اركيذس ابنه كانا على الملك .

[705 Sel.] و ايضا ملك فى تلك السنه لانوريوس ابنه الاخر و كانت السنه سبعمايه و خمس .

---

[13] 124b-127a are attached to each other.
[14] سيس above سيوس.

فاخذ المغبوطين الذين قدمنا القول عنهم السكان مصر ، و هو يوحنا الكبير الذى كان يسمى نبى ثبايس

، كان هذا ، كثيرات

[128b-129a][15]

[129b]

[ ]

[706 Sel.] بينما الملك مع عساكر الروم [فى ب]لدان المغر[ب] و كان بازى اوجينيس [ ] البلدان الشرقيه التى للروم ، شغب الهونايين و جاز بها و بالصفونيين و بين الا[نها]ر و جازوا الى بلد جلطيه ، و هذه الجايحه فقط حدثت فى [ ] فى ازمنه ثاوذوسيوس فى [اثـ]نين سنه من ملكه و كانت سنه سبعمايه و ست . و ملك ثاوذوسيوس سبع عشر سنه و شهور يسيره ، و ضبط الملك من بعده ابنيه اركيذس و انوريوس .

[693 Sel.] و امّا اركيذس فانه كان راتب فى الملك فى[16] سنه ستمايه و ثلث و تسعين و كان له فى الملك مع ابيه ثلث عشر سنه ، و ملث[17] بعد وفاه ابيه ، ضابط ناحيه الشرق و اخيه ناحيه الغرب .

و فى وقت ملك اركيذس كانت [130a] اسقفه يوحنّا ////

و ايضا ثاوذورس صاحب [ ] ، حينيذ كان اسقف و كـ[ ]

فملك ارکـ[ ]ـعد ابيه ثمان سنين و جلس على الملك من بعده ابنه ثاوذوسيوس ، و كان صبى صغير [ ] الملك سنه ثمان [ ]ـين ، [ ] انوريوس حينيذ باقى ، [ ]بر البلدان الغربيه ، و ملك انوريوس ثمنيه و عشرين سنه .

---

15 128b-129a are attached to each other.
16 Margin, right: من.
17 Error for ملك.

ففى ملك ثاوذوسيوس هذا الصغير كانت كنايس الروم فى امر عظيم ، فامّا بين الفرس فانه ثار اذا شديد على النصارى ، و قديسين كثيرين كللوا هنالك باحزان الايمان المعروفه .

ففى ذلك الزمان فى سنه سبع مايه و تسعه و عشرين فى سته عشر من تموز انكسفت الشمس ، و صارت ظلمه عظيمه على ثمان ساعات [130b] من النهار و كان فى الهـ//////// [729 Sel.]

توكله على ////////

هذا القتال فى السنه الـ[ ] فى سنه سبعمايه و اثنين [ ] ثمان عشر ملك ثاوذوسيو[س]

ففى تلك المده [ ] فنصب ثاوذوسيوس الملك [ ] على ملك انوريوس [ ]

[132a][18]

//////// و اربعين .

[ ] مايه و سبع و اربعين خرج

[ ] مع ولنتينانس شريكه

[ ]

[ ] باسم سيمون .

[18] 132a follows directly 130b.

[   ]ررلس اسقف الاسكندريه [132b] و ثاوذوريطيس اسقف قورس كانا يعدا فى المعلّمين اليونانيين ، و كان فى اللسان السريانى المغبوط اسحـ[ق] منتصب للتعليم ، و من تلك المده تكاثف [   ]ن ابتدا ينقص فى الكنايس .

ففى هذا الملك كثيرين صاروا قديسين بصنوف مذاهب العباده .

و المغبوط مارى سمعان الذى هو اول من اظهر القيام [   ]ود ففى تلك الاوقات كان .

فعند كمال ملك ثاوذوسيوس كان فى الكنايس اضطراب ، منجل الافعال التى بغير ناموس التى فى اتفاق مدينه القسطنطينيه ، و ايضا باوسايس [   ] و ليون من ذيسقرس ، و ذلك الفعل الرجس الذى فعل بافسس حينيذ ، لما اجتمعوا و فعلوا ما جرى ، منجل اوتيخس الضال ، و فى زمن هذه الضلاله توفى ثاوذسيوس الملك الخاشع و كانت مده ملكه احد و اربعين سنه .

و اخته بلوكريا التى قد تقدم ذكرها [133a] ضبطت الملك مع مرقينا الذى جلس من بعد ثاوذوسيوس .

و كانت حريصه على اصلاح الـ[ ]ـل الخارج عن الحقّ ، [و مرق]ينا الملك بحرصه جمع المجمع العظيم التى اجتمع بخلكيظونيا ، و نقض و عطل الافعال السو التى من مجمع ذيسقورس .

السنه التى اجتمع فيها هذا المجمع المعظم كانت سنه سبعمايه و اثنين و ستين الى تلك المده ، كانت فى [762 Sel.] زياده و نموا و انبساط مرضات الكنيسه و ايضا الديره الفاخره الى تلك الغايه قد كانت تبنا و تثبت خاصه باورشلم و حولها ، بالقديس اوثوميوس المغبوط ، و ثاوذوسيوس و سابا تلميذيه ، و المغبوط ايضا مارى مارون فى تلك المده رتب ديره ، و كان امن الديره و الكنايس يترادف و يزيد فى كلّ موضع ، فكذلك ايضا مسرات ملك الروم ، الى [الواطيه] على المجد كانت تنحوا .

[133b]

////////

[769 Sel.] [و] فى ملك لاون فى سنه سبع مايه و تسعه و ستين كانت زلزله صبيحه احد فى اربعه عشر من اذار ،
فوقعت [ ]يه و فى اثر تلك السنه كانت [ ] فى عشرين [ ] صبيحه ////

و فى تلك السنه استراح القديس مارى سمعان

[134a]

//////// كانت تطيعهم ، و [ ] زمن طويل الى ملك ايوستينيانوس الملك [ ] ملك لاون سبع عشر سنه .

[ ] الملك من بعده زنون و على ازمنته خارجى عاتى و صعب على زنون الملك و ا[زيل] عن الملك مده يسيره ، و بعد ذلك قتل ذلك العاتى و بقى زنون ضابط [ ] .

[7-9 Sel.] و فى سنه سبع مايه و تسع و [ ]ين كان جوع عظيم ،

و ايضا فى سنه سبعمايه [134b] //////// صولتهم ، لانهم كانوا قديم الايام و من الازمنه يتكون فى البلدان التى حولهم و يسبون و يخربون ، و قد [ ] تحت سلطان الرو[م] [ ]لمكيهم لم [ ] ذلك و كانوا يفسد[ ] مواضع كثير[ ] كانوا يبلغوا الى بلدان المشرق [ ] القرى ، و فى اوقات كانوا يهجموا على المدن .

[135a]

////////

الروم [ ] الملكين [ ] قتال العسكرين كان يفعل فساد عظيم .

[6000 AM] و فى سنه تسع عشر لهذا انسطاس تمّ الالف السادس .

و فى هذا الزمان ظهر بالتعليم رومانوس و مارى يعقوب ، و كان رومانوس بمدينه حمص و بلسان اليونانى كان يضع تراتيـ[ ] على انواع الالحان و المزامير .

[135b]

و مارى يعقوب فكان بين الانهار ينسخ بلسان سـ[ريانى] و مقالات كثيره مختلفه [ ] .

[823 Sel.] ففى سنه ثمان مايه و ثلث و عشرين انكشفت الشمس فى نصف النهار فى تسعه و عشرين من احزيران ، و مكث الظلمه ساعه واحده .

ففى تلك الحين كان اضطراب عظيم دنس فى الكنايس ، و تمزقت ايضا و تشققت ديره كثيره ، منذ وقت ذلك الاضطراب الذى كان بالاسكندريه منجل بروطوريس و تيماثاوس الذى قدمنا ذكره .

فكان هذا الخمير السو مدفون و كان ينموا سرا فى قوم ، و فى هذا الحين ظهر ، لما وجد سببا بقوم من الرهبان و متفردين من الاساقفه و من الملك الذى بسط يد اضمارهم و فعلت افعال قذره دنسه حينيذ فى الكنايس .

فاستطاع انسان ان يعلم حتى دون [136a] النسخ و كذلك الامور التى خارج ملك الروم حدث ذلك .

فروسا الكياد فى ذلك الزمن كانوا ساوارا و اكسنيا ، احدهما بين اليونانيين و الاخر بين السريانيين [ ]ا هذا الطغيان .

فمكث اضطراب الكنايس الى وفاه انسطاس الملك ، و بعد ذلك كان فى الكنايس سلم على يدى الملك الذى جلس بعده ، و بقيت ديره على تمزيقها ينموا فيها الاشتقاق و يتسع حتى الآن .

فملك انسطاس سبع و عشرين سنه ثم جلس على الملك من بعده يوستينا .

و من بعد مده يسيره توفى المغبوط يعقوب المعلم الذى بين السريانيين و كذلك ايضا المغبوط رومانوس الذى كان بين اليونانيين كان قد توفى منذ حين ، فمنذ ذلك الحين بطل التعليم و المعرفه من الكنايس ، و ايضا لم [136b] [ير]ى احد يقصد تعليم نفسه على الكمال .

[831 Sel.] و ايضا فى سنه ثمان مايه و احد و ثلثين كان ثلج عظيم و برد كبير ، و جليد خالطه و كذلك ايضا بالنهار كان يرى و هو منحدر الذين كانوا يوثرون الصيد فيه فضربت به جميع الاشجار التى فى ساير المواضع من الاعلا الى الاسفل ، و اتبع هذه الا[ ]ه مادات كثيره .

ثم انه فى اثر السنه فار المطر و اجدبت زروع الارض الغلات و الزيت ، و شدايد اخر ، و مع ذلك فكان عطش عظيم ، و لصعوبه ذلك حصل الناس الى قلق عظيم .

و انضاف ايضا الى ذلك وبا ، و جراد ، فغلب عذاب جميع ذلك مده ست سنين .

[837 Sel.] ففى سنه ثمان مايه و سبعه و ثلثين فى تسعه و عشرين من ايار ، يوم جمعه ، تزلزلت الارض فى ثمان ساعات من النهار ، و ذلك [137a] ايضا فى ليل ذلك اليوم ، و انهدمت انطاكيه مدينه سوريه ، و عطب كثيره سكانها و معها ايضا سلوقيه التى على ساحل البحر [ ] فى ذلك الزمن .

فملك يوستينيا تسع سنين و جعل له شريك فى الملك يوستينيانى بن اخته [فـ]لمّا قام معه فى التدبير نحو تسعه اشهر توفى ، فكان ساير مده ملكه نحو عشر سنين .

[839 Sel.] [فـ]جلس يوستينيانى وحده على ملك الروم فى سنه ثمان مايه و تسع و ثلثين .

[839 Sel.] ففى تلك السنه فى تسع و عشرين من تشرين الاول كانت ايضا زلزله ، و تهدمت مواضع بمدينه انطاكيه ، و فى هذه الزلزله ايضا وقعت لادقيه سوريه ، و كانت هذه الزلزله على احد عشر ساعه من النهار يوم جمعه .

[840 Sel.] و فى سنه ثمان مايه و اربعين طلع لص [137b] //// و حصلت ارض المشرق [ ] و اقام ذلك //// عظيمه .

[ ] اليهم ايضا عسكر الملك و من [ ] الملك الاول الذى اجلسوا و قتل ملكوا اخر [ ] و هذا ايضا قتل [ ] قهروا [ ] .

[ ] الزمن خرج امر الملك [ ] جميع الحنفا الموجودين تحت ملك الروم [138a] //////// ملكه .

و اما روميه و بلد ايطاليا فلما [ ] الا[عا]جم الذين كانوا قديما [ ] قاتلوا قتالا عظيماً و بعد [ ] تقووا ايضا و ضبطوا [ ] من [ ] عظيم كان فى اوقات [ ] عادت ايضا الى ملك الروم .

[138b]

//////// النور ضعيف حتى ان كثيرون لعظم الكاينه [ ] .

ففى صيف سنه //// كان منظر مستحيل //// .

[ ] ارض سوريه و فلسطين

[139a] //////// الذى على ثاوذرس ، و على الذين [ ] معه و بسبب هولاى تجدد فى الكنيسه قلق [139b] غير قليل .

[853 Sel.] و ايضا فى سنه ثمان مايه و ثلث و خمسين كان وبا مسما مشاع ، و ابتدا ياتى خبره من البلدان الجوانيه [ ] ، و دار الغرب و الشرق ، و ايضا الى الشمال و مكث مده اشاعته ثلث سنين ، و كان ايضا قتال الفرس مقيم .

ففى اول سنه للقتال ، فى تسع عشر من تشرين الاخر ، و كان لص العرب بارض الروم ، فصارت عبره عظيمه مذهله ، منظر شبه السيف المسلول فى السما ، و مكث منظره مده الشتا ، و كان ابتدا منظره من المغرب الى المشرق ، و كان يتقلب منظره و يستحيل الى كل جهه ، شبه الوبا الذى كان من بعد ذلك .

فاظهر خروج الافعال التى للشده بطول مده الوبا و القتال ، سبقت تلك العبره اوضحت ، و كذلك ايضا كان مدارها .

[855 Sel.] ففى زمن القتال فى سنه ثمان مايه و خمسه [140a] و خمسين ، نزل ملك الفرس على مدينه الرها التى لبيت نهرين فحفظت بيمين الله القاهره .

[863 Sel.] و ايضا فى سنه ثمان مايه و ثلث و ستين كان ايضا طاعون فى البقر و كثيرا فجع الناس [ ] و ليس روايه تخبر انه كان له نظير لا فى الازمنه السالفه التى منذ سنين و كان شبه الوبا الذى دار فى الناس و سبح فى البلدان .

ففى ذلك الزمن و فى تلك السنين ، صار ايضا اضطراب فى المدن ، و قلق ساير الشعب التب و الروسا ، و ليس كقديم العاده انه كانت مدينه تضطرب ايام يسيره ثم يكون اتفاق . لكن جميع اقليم الروم فى القول و ساير جهاته اضطرب ، و خوف عظيم و عطب لحق كثيرين و لم يكن ينقص كثير من المصايب التى نزلت بالمدن ، التى كانت معتاده لقتال الاعدا .

[865 Sel.] و فى سنه ثمان مايه و خمس و ستين ، كانت [140b] زلزله فى احد و ثلثين من تموز ، فى احد عشر ساعه من يوم جمعه ، و ايضا الى تمام سبعه ايام كانت ايضا زلزله و كانتا الزلزلتين عظيمتين ، و وقعت مدن على ساحل البحر و قرى كثيره بالقرب منها انقلبت فى تلك الزلزلتين العظيمتين .

و ايضا فى مواضع اخر فى مدن و فى قرى حدثت نكايه من هاتين الزلزلتين .

و من اول يوم الزلزله مكثت الارض فى اضطراب دايم ليس يسكن اضطرابها و حدتها فى كل وقت و مكثت على ذلك تتزلزل برفق مده ايام

[865 Sel.] ففى تلك السنه فى ثلث عشر من احزيران فى يوم سبت ، وقت المنذر ملك العرب فقاتل الروم ، و جميع هذه الاحزان التى فى العالم حدثت فى اوقاتها ، و تبع ذلك الاضطراب الذى جرى فى الكنايس ، و ذلك التشويش العظيم و التمزق الذى جرى فى الديره ، الذى كان ابتداوه من ايام انسطاس الملك ، ثم ترادف مده الزمن ، اذ هو اشر الازمنه [141a] الذى فيه تترادف جميع الاوقات الصعبه كالايام الدايره فى السنه .

فحدث ايضا فى هذا الزمن ان اليهود اعدا الصليب يرتدعون بهذا السبب ، الاسبوعات المقوله فى دانيال النبى ، منذ وقت خراب اورشلم هذا الاخر الذى من تيطس كانوا يحصون ، و هذا عدد السبعين اسبوع ، مبلغه اربع مايه و تسعين سنه ، و يتم فى سنه ثمان مايه و سبعين لملك اليونانيين .

و لما انطق ملك قديس عن خرابها الاول الذى من الاعاجم اخبر بالامر و هم بغبايهم كانوا يصرفونه على هذا الاخر الذى من الروم .

فلما دنا و بلغ الحين الذى ينتظرونه و لم يكن شى مما كانوا يرتجون ، ازدروا و تهاونوا باملهم الكاذب .

[867 Sel.] و فى سنه ثمان مايه و سبع و ستين جعلوا اهل مدينه القسطنطينيه على الملك [141b] //////// يوستينيانس .

[ ] جميع عبيده ثم نزل الى الجمع فلما اجتمع ساير الشعب ارسل بليسرس عبيده فاضرموا النار فى الكنيسه الكبيره .

فلمّا وقع الصوت فى المدينه ، سارع جميع الشعب الى الكنيسه و تركوا الملك الجديد الذى جعلوا .

ثم ان بليسرين ضرب هوبتس و قتله [142a] //////// التى سماها صوفيا .

و فى سنه ثمان مايه و خمسه و سبعين //// البولسطيين . [875 Sel.]

كان يقول ان [ ] غير مستشعر من داخل ذاته و لا متغير ، شبه اوليك [ ]ريا ذوى يوليانوس .

فاما الاساقفه فانهم جعلوا صاعده و سالوا الملك فى ذلك .

فلما ان لم يقبل مست[ ] ايضا [ ] ارسله اليهم ، و طالبهم ان يستجيبوا له [142b] فلما وقع جميع بلد الشرق فى هذا المشهد ، مات يستينيانس الملك بعد ان مكث تسعه و ثلثين سنه

ثم ملك يوستينيا ابن اخيه من بعده و اصرف ذلك الاضطراب الدنس .

و الملك يستينيانس و هو على هذا الضمير ثبت [ ] شرف الحقّ ، لكنه بفضايل كبار شرف على ساير من تقدمه من الملوك ، و اقتنا كبر النفس جدّا و همه واسعه منيره ، و نعم سابغه .

و ايضا كنايس عظيمه و حصون منيعه ، ثبت فى المدن التى تحت سلطانه ، و كان ضابط النصرانيه بوقار عظيم ، و امم كثيره قدم الى امانه المسيح .

و كان حريص على ان يقود اشتقاق الكنايس الى الصلح و الموافقه ، و كان مجتهد فى تاليف الجميع و اتفاقه ، و بساير المذاهب [143a] المستقيمه التى لكل [ ] و كل ترتيب كان ع[ ] ، و كان يودب [ ]ته بغيره تقوى الله و بالتعليم الكنيسى كان يلتهب ا[ ]ل من كثيرين .

و ان تامل احد بصحه قياس ما كان قبله و الذى كان بعده ، يجد انه اليه كانت النهايه فى الورع و الاستقامه جميع [ ]رات النصرانيه الفاخره ، ليس ذوات الملك فقط بل و ذوات الكنيسه المجيده .

اقول عن فيض العلم و غزر الفهم و موهبه سابق المعرفه و الاطلاع على الاتيات و قوه فعل الايات و العجايب و ايضا استعمال المحبه ، و غيره تقوى الله الذى كان فى كلّ زى كل مقدار للمومنين كان يلتهب

و هكذا من قديم الازمنه كان ذلك يسير و يبسط الى ابنا الكنيسه ، و على ايام قسطنطين الملك الفايز ، قوى و انبسط بكثره ، و الى [143b] نهايه ملك يستينيانس هذا ترادف و انبث [ ]عاع الصلاح ، و منذ ذلك احد درج الحدور قليل قليل ، تناقص يوم بعد يوم و ضعف الطفي [ ] و السبح للعالم وحده ما الذى تاول اليه اخره الفصل .

[877 Sel.] ففى سنه ثمان مايه و سبع و سبعين ملك يستينا مناسب و مقارب الاول ، فلما جلس هو ايضا ، اظهر العنايه باحوال الكنايس و كتب امانه استقامه سبح ، و ارسل الى بلدان طاعته ، و امر ان كل من لا يتبع الكنيسه ليسقط من موضعه .

و كان فى بدي ملكه يرى تلقا الشمال شبه عمود نار مكث مده السنه .

[885 Sel.] و فى سنه ثمان و خمس و ثمانين طلع خارجى الفرس ، الذى لادرمهر و اخذ افاميه ، و سبا جميع سكانها الى فارس و اضرم النار و احرق الكنيسه الكبيره [144a] التى بها مع جميع زينه المدينه .

فيوردن الاسقف الذى رتب هنالك من بعد ، بنا و جدّدها .

و ايضا مواضع اخر اخذت و سبيت من ذلك الخارجى المفسد .

كذلك ايضا و بين الروم اخرب ريسا شعب ابريس .

و يوستيينا الملك وقع فى مرض و ضرب [ ] ليس له شفا ، و اعطا ابنته لطبريس و ملكه بعد ان مكث ثلثه عشر سنه .

[1 Tiberius] ففى اول سنه لطبريس ملك بفارس هورمزد بن كسرى اثنى عشر سنه .

[894 Sel.] فلمّا دبر طبريس الملك اربع سنين ، و اتا وقت وفاته ، اعطا هو ايضا ابنته لموريكس صاحب الجيش و ملكه موضعه فى سنه ثمان مايه و اربعه و تسعين .

[9 Mauricius] ففى السنه التاسعه من ملكه ملك [144b] بفارس كسرون بن هورمزد ثمنيه و ثلثين سنه .

و فى ذلك الزمان انسطاس الفلسطينى الذى كان بطريك بانطاكيه ، و اولوجس بابس الاسكندريه كانا يتناظرا بسبب الحقّ .

[896 Sel.] ففى سنه ثمان مايه و ست و تسعين و هى السنه الثانيه من ملك موريكس ، تنيح فى الدير المسمى مارى مارون الورع المغبوط الشيخ جيورجى العدل الكبير الذى لحق الكنيسه الرافض تعليم المخالفين .

فالملك موريكس هادن كسرون ملك الفرس و كان بينهما محبّه عظيمه ، لانه لما قتلوا الفرس هورمزد اباه ، كان هرب و طلع اليه و كان موريكس قبله ببشاشه عظيمه ، و اعطاه جيش الروم و غلب الفرس فى القتال و ملك من بعد ابيه .

و هادن موريكس ايضا امبريس و سالم كل من حوله ، و بالجهد شد امر الروم .

ثم عصوا عليه و قتلوه ، بعد ان [145a] ملك عشرين سنه و ملكوا موضعه فوقا .

فلمّا سمع كسرون الملك ان الروم قد قتلوا موريكس اغتاظ عليهم و انتصب للانتقام منهم .

ثم انه قاد عساك[ره] و نزل على دارا المدينه التى بين التخمين و قاتلها و كبسها .

و ايضا نزل على مردا و كبسها .

و كذلك مده الثمان سنين التى ملك فوقا ، كبسوا الفرس الى الفرات ، و لم يكن شر السيف فى البلدان الشرقيه فقط ، بل و التى كانت غربى الفرات لم تكن مرهفه منه .

و بالسبب الباطل الذى للبنايطه و الفرسين كانت شعوب المدن قد وقعوا بعضهم فى بعض ، و بسيوف امضا من سيوف الاعدا كانوا يتفانون .

فبونوسس الجاير و عدو البر بالعتو الذى يتجاوز كلّ كان فى كلّ يوم يهلك كثيرين و يبيدهم

[145b]

///////////////

و كان ايضا بافريقا ، //// اسم احدهما غريغورى [ ] نقيطا ، و اسم الاخر هرقلـ//// فوقا الملك //////// و ارسلاهما لقتل الملك ، و توافقا على ان يسير احدهما فى البحر و الاخر فى البر ، و ايهما سبق و دخل المدينه و قتل الملك فهو يملك .

فسار هرقلا فى البحر و نقيطا فى البر و سبق هرقلا لنقيطا ، و دخل فقتل فوقا ، بعد ان ملك ثمن سنين .

ثم انه ملك من بعده ، و لبونوسس الفاجر رجم بالحجاره .

[146a]

/////////////// انسطاس [ ] .

[921 Sel.] ففى سنه تسع مايه و احد و عشرين ملك هرقلا //// فنزلوا على مدينه //// قدامهم مدينه ، //// و انطردوا الروم من بلدان سوريه و مصر ، و سكنوها الفرس عشرين سنه ، و لم يحدث مثل ذلك منذ ازمنه طويله منذ اخذوها الروم بدى ملكهم من قبل مجى سيدنا المسيح لم يسكنها شعب غريب ، ثم خرجوا ايضا منها الروم على الكمال الى هاهنا ، لكن السبح للذى يفعل مرضاته .

ففى بدى ملك هرقلا كان رجلا من شعب العرب عالماً فى زيه ، عندما قيل معرفه

[146b]

///////////////

[2 Heraclius] فى السنه الـ[ثـ]ـانيه من ملك هرقل //////// من قيساريه //////// و قاتلها و قهرها //////// الى فارس .

و خرج [ ] روزميزن و دخل الى مصر ، و سار فنزل الى الاسكندريه و قهرها فى السنه الثانيه ، و تسلطوا على جميع الارض .

[935 Sel.] فهرقل الملك المومن بعد حروب كثيره قاتل الفرس ، و لم يطيعهم جلس على ملكه قسطنطين ابنه ، و سلم اليه المدينه ، و اخذ هو جيش الروم و نزل الى فارس ، فى سنه تسع مايه و خمسه و ثلثين و انكا هنالك نكايه عظيمه ، و فتح مدنا حصينه

[147a][19]

////////

عليه و قتله و ملك من بعده الى [سنه] تسع مايه و تسع و ثلثين و هى السنه الثامنه عشر من ملك هرقل الزكى .

فلمّا ملك قود هادن الروم و اعطاهم تخم ارضهم الى الفرات .

فاجتهد بعرب الذى قدمنا ذكره و استطاع بتانى ان يلقن و يعلم ذوى شيعته العلم ، ان يتباعدون من المخافات الباطله التى كانوا يعبدونها و ان يدعون و يعبدون الله الواحد ، لم يقودهم الى شى شنع

[147b][20]

فلما اطاعوه و استجابوا له العرب باجمعهم //////// [21]

[931 Sel.] في سنه تسع مايه و احد و ثلثين و هى السنه العاشره لملك هرقل و من هاهنا ابتدا تاريخ [ ] العرب .

---

[19] 3 lines lost, leaf cut from above.
[20] 3 lines lost, leaf cut from above.
[21] Margin, left: حداثهما على . [ ] دل كتبه انه لم [ ].

و اما قود ملك الفرس فلم تطول مدته فى الملك و مات و ملك اردشير ابنه من بعده ، و كذلك ابن[ه] هذا لم يتم سنه بل قتله روزميزن و هو شهربر و ملك من بعده .

[941 Sel.] ففى سنه تسع مايه و احد و اربعين فى تشرين الاخر جازوا الفرس باجمعهم الفرات الى الشرق ، بعد ان سكنوا هذه الارض عشرين سنه ، و فى هذه السنه ارسل مارى صليبا الزكى من شهربرز الى الروم .

[148a]

/////////////// تسع مايه و اثنين و اربعين ///////////////

[944 Sel.] [و] فى سنه تسع مايه و اربعه و اربعين جلس ملك بفارس يزدجرد احد و عشرين سنه .

[942 Sel.] و محمد اول و بدى [ ] العرب لما دبرهم عشر سنين و لقنهم و نسخ لهم [ ] كتابه القران مات فى سنه تسع مايه و اثنين و اربعين و هى سنه احد و عشرين لهرقل الملك [ ] ثم جلس ملك ثانى على العرب ابوبكر .

فلمّا ملك هذا قسم جميع جيوشه اربع فرق [148b] فارسلهم ليكبسون الارض ، كقولهم ان محمد نبيهم سبق اوصاهم بذلك .

ف[ ]ت احد فرق العرب الى مصر .

[ ] فرقه الى فلسطين و سوريه .

و فرقه الى الفرس . و فرقه الى القطريين .

[945 Sel.] و فى سنه تسع مايه و خمسه و اربعين و من ملك هرقل سنه اربعه و عشرين اتوا لصوص العرب و وقعوا فى ارض القبله ، و انكوا بها نكايه عظيمه بالسيف و السبى .

حينيذ ثاوذوركى اخو الملك اخذ جيش الروم ، و سار للقا العرب فنلبوا الروم و انهزموا بين ايديهم ، و ظهرت ايه مذهله فى السما توضح عن الغضب الذى يحل بالارض على ايديهم .

و كان الملك المومن هرقل ببلد نصيبين مع جيوش الروم ، و الاخبار المرعبه تبادرت اليه ، بالنكايات التى فعلت العرب فى جهه القبله فارسل بهنس البطريق مع السقليروس بجيش عظيم للروم ،

[149a]

ففى سنه تسع مايه و سبعه و اربعين و ما للملك سنه ست و عشرين قاتل بهنس و السقليروس العرب بالجابيه فوقع هنالك شعب كثير من الروم ، و الباقيين انهزموا و عند ذلك انهدوا الروم امام العرب و وقعت عليهم مخافتهم الى يومنا هذا . **[947 Sel.]**

فلما فهم الملك المومن هرقل من الا[ ] التى ظهرت و مما حدث بالروم و علم ان الارض للعرب خرج من سوريه ، و طلع الى مدينه القسطنطينيه و العرب احازوا الارض .

و ملكهم ابوبكر بعد ان ملك اربع سنين مات و جلس من بعده عمر عشر سنين .

و الملك المومن هرقل راسل العرب دفعات كثيره ، يلتمس منهم المسالمه ليخمد لهيب سيفهم الذى كان قد روى من دم الناس بغير اشفاق .

فلم يستجيبوا له ، لانهم من عين العدل كانوا

[149b]

///////////////

و بعد مقامه على الملك اربعه اشهر مات [ ] زوجه ابنه مع هرقلونا ابنها ثمنيه اشهر ثم رفضتها الجيوش و لابنها .

[954 Sel.] ثم [ ] قسطس بن قسطنطين و كانت تلك السنه سنه تسع مايه و اربعه و خمسين حين جلس قسطس على الملك .

[2 Constans] و فى السنه الثانيه لقسطس مات [ ]

[150a]

////////////////

ساير ارض الروم سبوا ، و استباحوا ، و قتلوا و احرقوا و افسدوا فى جميع [ ] و فعلوا كلما شاووا بغير اشفاق ، و لم يبقا موضع نجا من ايديهم ، غير مدينه الملك .

و الى هذا الهوان العظيم و بعد الذل اهبطوا ملك الروم القوى ، الذى منذ قط لم يناله مثله .

[150b]

لكن سبحان القاضى الحكيم الذى يضيع الكل [ ] من مسرته .

[962 Sel.] و ايضا فى ارض الفرس فعلوا العرب اعظم من ذلك من بعد حروب كثيره قاتلوهم الفرس ، اخر ملك قتل يزدجرد ملكهم ، و هلكت جميع عساكرهم و باد ملك الفرس على الكمال فى سنه تسع مايه و اثنين و ستين ، و هى السنه الثامنه لقسطس ملك الروم ، و ساير من بقى من الفرس صاروا عبيد يودون الجزيه الى العرب و مكث ملك الفرس منذ ابتدايه هذه المده الاخيره ، الى هذا النفاد اربع مايه سنه .

[967 Sel.] و فى سنه تسع مايه و سبع و ستين و هى سنه ثلث عشر لقسطس ، و من تاريخ العرب سنه ست و ثلثين وثبوا العرب على عثمن بن عفان ملكهم فقتلوه ، بعد ان مكث عليهم اثنا عشر سنه .

و كانوا يقولون عن عثمن هذا انه ممن كتب [151a] محمد رياستهم و بايعهم ، و جمع و كتب لهم كتابا و ارسله الى جميع عساكره ، و وصاهم ان يتمسلوا به فقط ، و ان يحرقوا كلما فى ايديهم غيره .

و العرب الذين كانوا ببلد المغرب مع معويه رييسهم ، قبلوا و امتثلوا كلما امرهم .

فاما الذين كانوا كانوا سكان جهه الشرق فمنهم من اطاع و منهم من لم يطيع .

فالذين لم يطيعون شى [ ] يسمون الحروريين .

فلمّا قتل عثمن لم يوافق معاويه صاحب جيوش المغرب و لم يطابق الذين قتلوه ، لكن جمع عساكر المغرب و نزل ليقاتل الشرقيين .

و ايضا امير الشرق جمع الجيوش الشرقيه و طلع للقا معويه .

[968 Sel.] ففى سنه تسع مايه و ثمان و ستين فى شهر تموز يوم جمعه ، اضرما القتال بصفين على الفرات و وقع هنالك شعب عظيم من الجانبين

[151b]

////////////////

كثيرين منهم [ ]قع الى روميه .

فاما معويه فانه كان فى كل سنه يرسل جيش العرب الى ارض الروم [ ] حتى اخربوا و سبوا ، و استباحوا جميع بلدانهم .

[976 Sel.] و فى سنه تسع مايه و ست و سبعين [ ] فى كانون الاول ، كانت زلزله عظيمه و سقطت مواضع معروفه

[152a]

////////////////

ملك منهن سبعه و عشرين سنه .

فلما ان [ ] مزيزى اراد ان يخطف له ملك ، تقتل من [الروس] و الروم الذين معه .

و فى تلك السنه ملك قسطنطين مع اخويه و فى تلك السنه التى مات فيها قسطس الملك ، سبيت جزيره سيقيليا من العرب

[152b]

////////////////

شيا من النجاح ، خرج عليهم [فطرونا] و جلطى الرييسين [ ] جالسين فى سفينه صفر مع مركب رجاله مقاتله ، و كثير من راكب العرب احرقوا و غرقوا فى البحر .

و باقى الاخرين رجعوا هربا الى بلدهم لما [ ] المصيبه ، الحسران المولود من فرط الشـ[ـده] .

سنه ذلك الحصن الذى عندما مضوا

[153a]

////////////////

و ايضـ[ ] خرج الى [سوريه] لصوص اشرار مفسدين جرجوميين و ضبطوا جميع ساحل البحـ[ـر] و الجبال شدايد صعبه [ ] منهم و بسببهم و سبع سنين [ ] الشدايد منهم و من الجراد المذكور .

[990 Sel.] و فى سنه تسع مايه و تسعين فى شهر نيسان فى ثلث منه يوم الاحد الكبير نحو الساعه [153b] الثالثه ،كانت زلزله عظيمه شديده ، و تهدمت بها مواضع معروفه ، خاصه بلد شرقى الفرات فانه ظهر فيه قوه فساد .

[991 Sel.] و فى السنه التى تتلوها مات معويه الملك الخامس من ملوك العرب و مكث على الملك اربعه و عشرين سنه ، ثم جلس ابنه يزيد من بعده .

[992 Sel.] و فى سنه تسع مايه و اثنين و تسعين و هى سنه اثنا عشر لملك قسطنطين ايضا الفحص عن المسرسن و الذاتين ، و اجتمع مجمع بروميه و ايضا بمدينه القسطنطينيه ، ثم رتبوا و ثبتوا اضمار المسرسن و الذاتين .

ثم احرموا و اسقطوا كل من ضاد هذا ليس الذين كانوا فى الوقت احيا بل و الذين كانوا قديما ماتوا .

اقول انوريس بابس روميه ، و سرجس و قورا ، و بولا ، و بطرا بطريركى مدينه الملك و قورا بابس الاسكندريه ، و الزكى ثاودورا [154a] الفارانى الذين كانوا مضوا الى سيدنا و مكريس الانطاكى مع اصطفن تلميذه ، هولا الذين كانوا مجتمعين معهم ، احرموا و اسقطوا و نفوا .

و قسطنطين الملك قبل ان يتفرق المجمع من تلك ، جمع له عساكر كثيره روم ، ثم سار الى شعب البلغر ، و جيش عظيم كبير باد هنالك من الروم ، و قد كاد الملك ان يهلك مع جيشه من ذلك الشعب الاعجمى .

و انما لانهم افسدوا و دنسوا امانه الحق الذى كانوا ضابطين نزل بهم ذلك الوبال العظيم من الاعدا .

و الملك من بعد ان نكب و [ق]لب من الشعب الغريب ، رجع الى مجاهده ابنا بيته بقلقه و افسد وجهى اخويه كلاهما ، طبرى و هرقلونا و اسقطهما من بيت الملك ، و كذلك ايضا فعل بوالدته و زوجته طرد و اسقط .

و كذلك ايضا قتل لاون بطريق سرطسا و فى جميع الحرم ببعى كان يتقلب .

[154b]

//////////////// و مات بعد ان قام على الملك //////// ثم ملك يوستينانا من ////////////////

[994 Sel.] مات فى سنه تسع مايه و اربع و تسعين ثم //////// فى شعب العرب و كانوا فى كل بلد يقاتل بعضهم بعض //////////////// و قتلهم و استعبد الباقيين [ ] .

ثم بعد ان مضى لمرون سنه واحده و نصف مات قبل ان يستعبد ساير العرب و خلف على تدبير العرب عبد الملك ابنه .

[997 Sel.] و فى سنه تسع مايه و سبع و تسعين و هى ابتدا ملك يوستينانا ملك الروم ، و عبد الملك ملك العرب ، نقص المطر و قحطت الغله ، و فى السنه التى تتلوها ، ادرك الجوع و نقص الغذا فى ساير [155a] ////////////////

[4 Justinian] و فى السنه الرابعه من ملك يوست[نانا] //////// جيش الروم و دخل الى السقالبه فانكاها [ ] عظيمه ، و جلا منهم شعب عظيم و اخرجهم معه الى ارض اجازته .

و ايضا عبد الملك رييس العرب بعدما قاتل ذوى شعبه مقاتلات كثيره صـ[ ] و استعبد كافتهم .

[1002 Sel.] فلمّا اطاعه جميع العرب الذين فى كلّ مل[ ] حينيذ بطل الكياد من بينهم ، و تصالحوا باجمعهم [155b] و سالم بعضهم بعضاً فى سنه الف و اثنين من احصا اليونانيين .

[1004 Sel.] و فى سنه الف و اربع ، و هي السنه الثامنه من ملك يستينانا و هى السنه التاسعه لعبد الملك انتقضت الهدنه التي كانت بين الروم و العرب ، بعد ان مكثت تسع سنين .